

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobce: **F. K.**
bytem
zastoupený advokátem Mgr. Filipem Mestekem, advokátem
sídlem Dlouhá 16, Praha 1

proti
žalovanému: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 12.2021, č. j. X,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví rozsudku uvedeného rozhodnutí žalované, kterým byly zamítnuty námitky žalobce proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále ČSSZ) č. j. X ze dne 31. 3. 2021 o zvýšení starobního důchodu na 28. 698,- Kč, kterým bylo započteno pouze 10 let a 142 dnů výkonu zaměstnání v I. kategorii (servisní technik, pořadové číslo resortního seznamu 02 06 01/1) v AERO, národní podnik, Vodochody (dále

jen „AERO“) v období 1978 – 1992 na základě nově předložených evidenčních listů důchodového pojištění a nové výše vyměřovacích základů a vyloučených dob v letech 1986 - 88. Další výkon téhož zaměstnání v rozhodné době 1978 – 1992 nebyl započten jako výkon I. pracovní kategorie, neboť dle sdělení zaměstnavatele nebylo letiště Vodochody vojenským letištěm, ale továrním. Žalobci proto nevznikl nárok na snížený důchodový věk podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení ve znění do 31.12. 1995 (dále jen zákon o sociálním zabezpečení), nezískal potřebných 20 let zaměstnání v I. A pracovní kategorii. Žalobci nevznikl nárok na snížený důchodový věk ani podle § 174 písm. d) zákona o sociálním zabezpečení, neboť nezískal potřebných 15 let zaměstnání v I. A pracovní kategorii.

2. Nejednalo se o první rozhodnutí žalované o starobním důchodu žalobce. Rozhodnutím žalované ze dne 20.12.2017 byl žalobci přiznán starobní důchod ve výši 24.084,- Kč, kdy bylo započteno 243 dnů výkonu zaměstnání v I. pracovní kategorii. Námitky žalobce byly zamítnuty rozhodnutím žalované ze dne 5. 5. 2018. Žalobu proti danému rozhodnutí zdejší soud rozsudkem č. j. 4 Ad 19/2018 – 77 ze dne 4. 9. 2020 zamítl s tím, že v době napadeného rozhodnutí žalovaná řádně vycházela z dostupných podkladů, a teprve po vydání žalobou napadeného rozhodnutí byly získány další doklady o době zaměstnání žalobce u AERO, které dokládají dobu zaměstnání žalobce v I. pracovní kategorii. Žalovaná dle soudu nemůže sama vyhodnotit dobu zaměstnání, pokud jde o její zařazení do pracovní kategorie.
3. Dle žaloby žalobce pracoval pro společnost AERO od roku 1969, od roku 1972 do května 1995 pracoval na pozici „letecký mechanik“, popř. „letecký technik“, jehož náplní práce bylo zajišťovat opravu vojenských letadel vyráběných společnostmi AERO v zahraničí na zahraničních misích, kam byl národním podnikem pravidelně vyslán. Žalobce byl odpovědný za chod celého servisního střediska. Jako součást svého pracovního vybavení měl mimo jiné i leteckou helmu, a to pro potřeby účasti na záletech a ověřovacích letech u zákazníka. Žalobce byl odpovědný za montáž letadla, přípravu a proces zalétání nových letadel. Součástí byly i zkušební testy, kdy žalobce absolvoval lety. Žalobce byl členem letecké posádky (§ 14 odst. 2 písm. d) zákona o sociálním zabezpečení). Náplň jeho pracovních povinností byla zcela shodná se skupinou zaměstnanců, u kterých žalovaná uznala výkon preferovaného povolání po celé kalendářní roky. Ve skutkově totožném případě bylo rozhodnuto rozsudkem Krajského soudu v Praze č.j. 42 Ad 19/2012-61, který potvrzuje správnost tvrzení žalobce a na základě kterého žalovaná uznala dvěma kolegům žalobce dobu I. pracovní kategorie za celé kalendářní roky, aniž by tak učinila i v případě žalobce. V letech 1969 až 1974 absolvoval vzdělání v oboru strojný zámečnický pro výkon náročných dělnických povolání na odborném učilišti n.p. AERO Vodochody, kdy v letech 1972 až 1974 studoval při výkonu povolání u společnosti AERO, měla by se mu též doba studia započítat do pracovních dnů I. pracovní kategorie. Žalobce má za to, že na dobu výkonu I. pracovní kategorie mělo být započteno 17 let a 151 dnů, za výkon preferovaného povolání za celé kalendářní roky 1978 – 1992 a za studium při odborném učilišti n. p. AERO Vodochody. Postupem žalované byla žalobci zvýšena věková hranice odchodu do důchodu o téměř 5 let.
4. Žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby, bylo povinností zaměstnavatele sledovat výkon příslušného zaměstnání na rizikovém pracovišti dle resortního seznamu, zda jej pojištěnec vykonává soustavně a převážně. Časová převaha se sledovala v období kalendářního měsíce a zaměstnání se zařazovalo do preferované kategorie s ohledem na celkový počet hodin činnosti, která převažovala. Pokud zaměstnavatel nemá tyto denní výkazy činnosti, lze je

nahradit jen jinými nezpochybnitelnými, zejména listinnými, důkazy. Absenci stěžejních listinných důkazů v dané věci nelze nahradit podkladovou evidencí spolupracovníků žalobce, neboť jejich osobní evidenční údaje nejsou obecně závazné pro jiné účastníky důchodového pojištění. Svědeckými výpověďmi nelze objektivně prokázat skutečný výkon zaměstnání žalobce v letech 1978-1992, neboť svědkům nemohl být znám skutečný počet dnů odpracovaných v preferované pracovní kategorii. Zvýhodnění doby studia je dle § 3 nařízení vlády č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení, omezeno pouze pro studium na učilišti, nikoli pro studenty středních škol.

5. Žalobce dále doplnil, že žalované předložil řadu listinných důkazů, které žalovaná neprovedla. Svědecké výpovědi měly sloužit k prokázání pracovní pozice žalobce a k tomu, že výkon práce žalobce byl shodný s výkonem práce u ostatních bývalých zaměstnanců na stejné pracovní pozici, u kterých žalovaná i AERO postupovaly odlišně. AERO neposkytuje podklady, které má coby zaměstnavatel povinnost ze zákona ukládat a spravovat po dobu 35 let od ukončení pracovního poměru. Jedná se o pracovní (profesní) dokumenty a zdravotní dokumentaci. Součástí této dokumentace musí být i zdravotní prohlídka před a po ukončení služebních cest, prohlídky přikázané státem z pohledu ochrany zdraví a profesní dokumenty potřebné k výkonu zaměstnání. Je povinností zaměstnavatele zajistit veškeré zdravotní prohlídky z pohledu rizik, veškerá profesní školení potřebná k výkonu povolání a zajistit uložení těchto dokumentů po dobu nařízenou zákonem. Vzhledem k nalezené zdravotní dokumentaci z prosince roku 1978 měla žalovaná změnit vykazovanou dobu v roce 1979 nejméně na 315 dnů. Doba uvedená pro cestu do Afghánistánu byla v celkové délce 180 dnů. Žalovaná např. v roce 1992 uznává žalobci 335 kalendářních dnů v I. pracovní kategorii, přičemž není zřejmé, proč nikoli celý rok. Běžnou praxí bylo, že okamžitě po návratu do ČSR si žalobce vybral zákonnou dovolenou, která dle výpočtů činila celý měsíc, tedy žalovaná měla přiznat 366 dnů vykázaných v I. pracovní kategorii. Dle výše popsaných povinností zaměstnance byl žalobce povinen ze zákona splnit před odjezdem a po návratu veškeré požadavky předepsané zákonem. Použití různých metod výpočtu nároku je však stěží odůvodnitelné, neboť 335 dnů v zahraničí je nesrovnatelných s přibližně 220 pracovními směny v ČSR, a i přesto 335 dnů v zahraničí nepostačuje žalované k započítání celých 365 kalendářních dnů nároku žalobce. Žalovaná u žalobce porovnává dny strávené u koncového zákazníka, kdy u ostatních bývalých kolegů žalobce vychází z počtu pracovních dnů, bez ohledu na to, zda byl toho času u zákazníka v zahraničí nebo v sídle AERO. V ČSSR bylo v provozu v uvedeném období přibližně 30 letounů. Letouny na letiště v Čáslavi byly dodány na konci devadesátých let. Zahraniční zákazníci disponovali větším počtem letounů (přibližně 2000 letounů). Žalobce se v roce 1972 vyučil na profesi strojní zámečnick a v roce 1974 absolvoval maturitní zkoušku. Na základě dokončeného studia mu byla změněna profese na leteckého mechanika. Studium bylo potřebné k získání profese letecký mechanik a k výkonu zaměstnání. V roce 1978 byl žalobce převeden na specializovaný útvar OTS (Obchodně technické služby), jehož výhradní náplní bylo zajištění provozu a servisu vojenských letounů vyráběných v národním podnik AERO Vodochody. V květnu 1995, tj. po 23 letech výkonu práce v provozu a servisu letecké techniky, byl na žádost žalobce pracovní poměr ukončen.
6. Žalovaná dále uvedla, že doba zaměstnání se v preferované pracovní kategorii nehodnotila automaticky jen na základě názvu profese uvedené v resortním seznamu, ale zda zaměstnání bylo skutečně vykonáváno v zákonem požadovaném rozsahu, tj. soustavně a převážně, podrobnosti pak stanovil příslušný resortní seznam. Žalobce dle evidenčního listu

důchodového zabezpečení (dle také jen „ELDZ“ nebo „evidenční list“) ze dne 1. 4. 1999 a příslušného resortního seznamu Federálního ministerstva všeobecného strojírenství vydaného výnosem č. 4/1978 (úč. od 1. 1. 1979), ve znění výnosu č. 1/1987 (úč. od 1. 12. 1987), vykonával zaměstnání servisního technika s číselným označením 02 06 01 s popisem pracovní činnosti „Řešení a ověřování závad letadel ve vojenském provozu, vybavených zbraněmi a katapultovacím zařízením na zemi i za letu.“ Zároveň je zde uvedeno: „platí jen pro pracovníky n. p. AERO Vodochody, kteří pracují na vojenských letištích v ČSSR a v zahraničí.“ Ze zprávy Ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 9. 1. 2020, na kterou opakovaně odkazuje žalobce, je tedy sice zřejmé, že profese servisního technika s číselným označením 02 06 01 je uvedena v Souhrnném meziresortním seznamu zaměstnání zařazených pro účely důchodového zabezpečení do I. a II. pracovní kategorie, nicméně z tohoto souhrnného meziresortního seznamu též vyplývá, že zařazení do I. pracovní kategorie „platí jen pro pracovníky n. p. AERO Vodochody, kteří pracují na vojenských letištích v ČSSR a v zahraničí.“ Dle výše uvedeného je neopominutelnou podmínkou pro hodnocení zaměstnání žalobce, resp. servisního technika v I. A pracovní kategorii, že bylo vykonáváno na vojenských letištích v ČSSR nebo v zahraničí. Není rozhodné, kolik letounů AERO Vodochody vyrobilo, jakým způsobem byl prováděn servis či kolik musel zaměstnanec absolvovat zdravotních prohlídek apod., ale to, zda letiště Vodochody. (a letiště v zahraničí) bylo vojenským letištěm či nikoliv. Tvrdí-li žalobce, že tuto podmínku splnil, muselo by být v řízení prokázáno, že vykonával činnost servisního technika na některém z vojenských letišť na území Československa (doba činnosti servisního technika v zahraničí již byla žalobci zhodnocena v rozsahu uvedeném v rozhodnutí o námitkách). K vyjádření žalobce, že pracoval jako letecký technik (mechanik), žalovaná uvedla, že se dle příslušného resortního seznamu jedná o odlišnou profesi s číselným označením 02 01 01, jejíž náplní bylo „kontrolování správnosti funkcí přístrojů, agregátů a ostatních zařízení na palubě letadla při zalétávání“. Pokud by profese „letecký mechanik“ a „servisní technik“ byly totožné, nebylo by účelné ani důvodné je v resortním seznamu rozlišovat, resp. nově do resortního seznamu vkládat profesi servisního technika, když profese letecký mechanik byla uvedena již v původním znění resortního seznamu vydaného výnosem č. 4/1978. Ke stanovisku veřejného ochránce práv, že „ČSSZ ale uspokojivě nevysvětlila, jaký je mezi případem stěžovatele a případy jeho dvou kolegů rozdíl, který odůvodňuje jiné posouzení ve věci stěžovatele“, je nutno uvést, že v rozhodnutí o námitkách žalovaná odkazovala na vyjádření společnosti AERO, podle něhož rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 42 Ad 19/2012 – 61, na základě něhož bylo jednomu z bývalých kolegů zhodnoceno zaměstnání v kategorii I. A pro celé kalendářní období, kdy byl zaměstnán v AERO, byl vydán na základě nepravdivé svědecké výpovědi. Dalším jeho kolegům pak bylo zaměstnání hodnoceno v I. pracovní kategorii na základě vlastní iniciativy a potvrzení svědkyně (odlišné od navržené svědkyně žalobce v posuzované věci, pozn. soudu), která před soudem chybně vypověděla, že letiště Vodochody bylo považováno za vojenské letiště. Do příslušného resortního seznamu bylo zaměstnání servisního technika zařazeno až výnosem č. 1/1987 (s účinností od 1. 12. 1987), přičemž účelem komise pamětníků je dotvrdit, zda pracovník vykonával zaměstnání zařazené do resortního seznamu i před účinností příslušného výnosu (kdy toto zaměstnání do I. pracovní kategorie zařazeno nebylo a zaměstnavatel ho tedy neměl povinnost v této pracovní kategorii evidovat), avšak v žádném případě nerozhoduje o tom, zda letiště Vodochody bylo vojenským letištěm či nikoliv. Nestačí tedy pouze tvrdit, že žalobce či jiný zaměstnanec byl servisním technikem, když zařazení servisních techniků do I. pracovní

kategorie „platí jen pro pracovníky n. p. AERO Vodochody, kteří pracují na vojenských letištích v ČSSR a v zahraničí.“.

7. Při soudním jednání dne 18. 12. 2024 žalobce uvedl, že v září 1969 nastoupil na učiliště AERO Vodochody na 5letý obor letecký mechanik, který se skládal ze základního 3letého studia s vyučením strojní zámečnick a 2leté nadstavby s maturitou při zaměstnání (prokázáno vysvědčením o maturitní zkoušce a tvrzením žalobce). Žalobce byl dle jeho tvrzení jediným s maturitou ze soudem vyžádaných důchodů kolegů z OTS. První 2 roky studia byla pouze teorie, 3. rokem studia byla praxe po dobu 3 měsíců na letišti AERO, kdy jednou letěl v letadle L-29. Po vyučení 7/1972 měl nastoupit na úsek 150 (zalétávání), ale zaměstnavatel jej na rok převedl na úsek nýtování (úsek 130), kde byla výroba přední části trupu (viz. pracovní smlouva ze dne 20. 7. 1972). AERO Vodochody vyrábělo vojenská letadla, ale na výrobě se podílelo dalších 20 firem. AERO jako takové vyrábělo jen část trupu a kabeláže, z výrobků ostatních firem provedlo celkovou konstrukci letadla. Od 7/1973 byl na úseku zalétávání (úsek 150). Účast žalobce jako člena posádky letadla nebyla tehdy v ČR tak častá, jako při jeho cestách v zahraničí, neboť bylo nutné, aby v letadle byly při testech 2 osoby z důvodu kontroly všech přístrojů. Žalobce nebyl pilot, ale člen letecké posádky – pozorovatel, proto měl i vlastní helmu s dýchacím zařízením. V letech 74 -76 vykonal základní vojenskou službu, poté byl rok na úseku zalétávání a v roce 1978 nastoupil na úsek OTS, jehož členové již neměli přístup na letiště AERO, tam měly přístup jen osoby se speciálním oprávněním. Letečtí mechanici byli pouze v OTS a v oddělení vývoje, jiní zaměstnanci AERO nebyli letečtí mechanici. Práce leteckého mechanika spočívala v odpovědnosti za drak a motor letadla, za obsluhu ochranných prostředků, mechanik asistoval při startu a po přiletu letadla, komunikoval s pilotem, nastavoval sedací výšku pro pilota, kontroloval raketový motor pro sedačku pilota. Po návratu pilot předal leteckému mechanikovi protokol o testování letadla při letu. Kromě leteckého mechanika se na testování letadla podíleli elektrospecialista, radiospecialista a případně zbrojář. Testovací lety prováděli nejdříve civilní piloti AERO a potom znovu vojenští piloti. V případě letů vojenských pilotů byla vyloučena účast civilní posádky v letadle. Kromě v žalobě uvedených zahraničních cest byl také v Maďarsku nebo na vojenských letištích v ČSSR, které však není schopen prokázat, neboť se nevykazovaly. Práce v OTS spočívala v komplexním servisu pro zákazníka. V případě dodávek do zahraničí se letadla za účelem přepravy rozebrala na díly a v cílové zemi se zase zkompletovala. Po návratu ze zahraničí se vždy připravovalo na další zahraniční cestu, kdy bylo nutné připravit veškeré díly letadla, bez řádné přípravy nebyla zahraniční cesta úspěšná. Proto je nutné přihlédnout i k přípravě na zahraniční cestu v ČR. Žalobce se domáhá započtení celých roků na OTS – 15 let (1978 – 1992) a 2letého studia při zaměstnání.
8. Soud věc posoudil následovně.
9. Žalobce je narozen X, o starobní důchod požádal dne 13. 11. 2017 s datem přiznání od 13. 1. 2018. Mezi účastníky není sporu o tom, že žalobce vykonával zaměstnání letecký mechanik a servisní technik v letectví, sporná je doba výkonu zaměstnání v I. pracovní kategorii. Pro snížený důchodový věk by musel splnit podmínku výkonu zaměstnání v I. nebo II. pracovní kategorii po dobu 15 let (§ 174 odst. 1 písm. d) zákona o sociálním zabezpečení ve znění do 31. 12. 1995).
10. Pracovní kategorie byly nejprve upraveny v § 5 zákona č. 101/1964 Sb., o sociálním zabezpečení, účinného od 1. 7. 1964, podle něhož *do I. pracovní kategorie patří a) zaměstnání v hornictví pod zemí v hlubinných dolech, b) zaměstnání členů leteckých posádek a pracovníků*

soustavně činných v letadlech za letu, c) zaměstnání, v nichž se vykonávají zvlášť těžké a zdraví škodlivé práce v hutích nebo v těžkých chemických provozech, d) zaměstnání kesonářů a potápěčů, e) zaměstnání při konečném zpracování radioaktivních surovin, f) zaměstnání v hornictví vykonávaná pod spodní úrovní nadloží a na skrytce v povrchových dolech (lomech) na uhlí a na radioaktivní suroviny.

11. Prováděcí vyhláška č. 107/1964 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení, v § 2 stanovila, že „do I. pracovní kategorie se zařazují zaměstnání, v nichž se vykonávají soustavně nebo aspoň převážně práce uvedené v dílu I připojeného seznamu“. Přičemž se jedná o zaměstnání, která se za současného stavu vědy a techniky dosud vykonávají **za zvlášť obtížných pracovních podmínek, zejména zaměstnání, v nichž se vykonávají práce škodlivé zdraví nebo práce zvlášť nebezpečné.** (§ 1 vyhlášky).
12. Model pracovních kategorií převzala i následná právní úprava v zákoně č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení (§ 12 tohoto zákona), a v nařízení vlády č. 136/1975 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení. Pracovní kategorie pak byly zachovány i po přechodu na novou právní úpravu sociálního zabezpečení s účinností od 1. 10. 1988 (zákon o sociálním zabezpečení a nařízení vlády č. 117/1988 Sb.). Doba zaměstnání v preferovaných pracovních kategoriích měla vliv na stanovení podmínek vzniku nároku na důchod (nižší důchodový věk) i na výši důchodu (zvýšení základní výměry důchodu).
13. Podle § 14 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení se zaměstnání (...) zařazují pro účely důchodového zabezpečení podle druhů vykonávaných prací do tří pracovních kategorií. „Podle odst. 2 téhož ustanovení se „do I. pracovní kategorie (...) zařazují zaměstnání, v nichž se **vykonávají soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně práce rizikové, při kterých dochází k častým a trvalým poruchám zdraví pracujících působením škodlivých fyzikálních a chemických vlivů, (...)**“ a podle odst. 3 citovaného ustanovení se do II. pracovní kategorie (...) zařazují zaměstnání, v nichž se vykonávají soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně práce, při kterých jsou pracující (...).
14. Podle odst. 5 se jako doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie za dobu před 1. lednem 1993 započítává doba výkonu práce podle popisu pracovní činnosti uvedeného v příslušném resortním seznamu a další doby za podmínek a v rozsahu stanovených v předpisech platných před 1. červnem 1992; organizace pro tyto účely vedou příslušnou evidenci. Pro zápočet **náhradních dob a dob uvedených v § 5 odst. 1 a v § 6 odst. 1 nařízení vlády Československé socialistické republiky č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení, jako dob zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie do 31. prosince 1992 se nevyžaduje návrat do zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie, pokud tyto doby ke dni 31. prosince 1992 trvají.**
15. Podle § 174 písm. d) zákona o sociálním zabezpečení občan, který vykonával před 1. lednem 1993 zaměstnání I. pracovní kategorie, popřípadě službu I. nebo II. kategorie funkcí, má po 31. prosinci 1992 nárok na starobní důchod též, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku alespoň 59 let, byl-li zaměstnán nejméně (...) 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) až l) (...).
16. Systém pracovních kategorií byl zrušen zákonem č. 235/1992 Sb., o zrušení pracovních kategorií a o některých dalších změnách v sociálním zabezpečení, účinným od 1. 6. 1992. Na základě novelizace § 174 a § 175 zákona o sociálním zabezpečení byl vytvořen přechodný mechanismus, podle nějž se zohledňovaly nároky spojené s výkonem zaměstnání v I. a II.

pracovní kategorii při rozhodování o důchodech i nadále. Nová úprava důchodového systému po 1. 1. 1996 (po nabytí účinnosti zákona o důchodovém pojištění) reagovala na dřívější existenci pracovních kategorií a z nich plynoucích odlišných podmínek pro vznik nároku na starobní důchod a jeho výši mimo jiné v § 74 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Podle něj *nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány do 31. prosince 2018. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.*

17. Žalobce namítá, že odpracované období 1978 – 92 mělo být započteno v rozsahu I. pracovní kategorie po celé kalendářní roky.
18. V posuzované věci je rozhodný výklad zaměstnání v I. kategorii servisní technik, pořadové číslo resortního seznamu 02 06 01/1, případně letecký mechanik (pořadové č. 03 3-01). Žalobce v průběhu soudního řízení v podáních uvádí pracovní pozici letecký mechanik i servisní technik, s tím že náplň jeho práce byla stejná. Zároveň předchozí rozsudek č. j. 4 Ad 19/2018 – 77 se zabýval zaměstnáním letecký mechanik, a nikoli servisní technik, přestože dle sdělení MPO ze dne 11. 11. 2019 bylo pracovní označení zaměstnání žalobce v resortním seznamu evidováno jako servisní technik.
19. Z výše uvedené právní úpravy plyne podmínka *soustavnosti nebo aspoň převážného výkonu práce v podmínkách uvedených v popisu preferované profese*. Účelem rozdělení profesí z hlediska starobního důchodu je skutečnost, že daná povolání jsou vykonávána *za zvlášť obtížných pracovních podmínek, zejména zaměstnání, v nichž se vykonávají práce škodlivé zdraví nebo práce zvlášť nebezpečné*. Není tak rozhodná zodpovědnost práce a složitost získání odbornosti k takové práci, jak uvedl zástupce žalobce při jednání dne 18. 12. 2024. Výlučným kritériem měla být *obtížnost pracovních podmínek* ve vztahu ke zdraví zaměstnance. K tomu žalobce při jednání dne 18. 12. 2024 uvedl, že při startování motoru letadla byly zdraví nepříznivé podmínky („při provozu motoru jako by vám měly prasknout plíce“). Oblast letectví byla zákonodárcem považována za zdravotně rizikovou od samého počátku, postupně se rozšiřoval okruh povolání s letectvím související.
20. Dle výnosu Federálního ministerstva všeobecného strojírenství č. 4/1978 (rezortní seznam zaměstnání zařazených pro účely důchodového zabezpečení do I. a II. pracovní kategorie) byla stanovena skupina 02 – letectví pro kategorii I (věková hranice 55 let), do které bylo zařazeno také povolání letecký mechanik (pořadové č. 03 3-01) s popisem pracovní činnosti : *kontrolování správnosti funkcí přístrojů , agregátů a ostatních zařízení na palubě letadel při zalétávání*. Pro celou skupinu 02 však platila ve výnosu uvedená podmínka 30 letových hodin v kalendářním roce. Aby žalobce splnil podmínku zařazení I. pracovní kategorie na pozici leteckého mechanika, musel by prokázat splnění podmínky 30 letových hodin v kalendářním roce, což se nestalo, neboť takto žalobce ve správním řízení netvrdil. Ostatně nezapočtení doby výkonu práce na úseku zalétávání žalobce žalobou nepožadoval (1973-74, 1976-77), požaduje započtení pouze za dobu práce v OTS. V této souvislosti soud uvádí, že soudní řízení není pokračováním správního řízení, soud pouze přezkoumává zákonnost napadeného správního rozhodnutí a jemu předcházejícího správního řízení. Vzhledem k délce správního řízení však soud přistoupil k ujasnění určitých rozhodných okolností a ve prospěch posouzení podstaty věci provedl doplňující zjištění.

21. Samotné zařazení žalobce po dobu výkonu práce na úseku zalétávání (úsek 150) na pozici 03 3-01 resortního seznamu nemělo relevantní účinky, pokud nesplnil výnosem stanovenou podmínku 30 letových hodin ročně. Pokud by žalobce prokázal splnění podmínky 30 letových hodin na pozici letecký mechanik (úsek zalétávání), byla by daná doba kalendářního roku započitatelná v I. pracovní kategorii.
22. Výnosem Federálního ministerstva všeobecného strojírenství č. 1/1987 byla rozšířena skupina 02 letectví o povolání servisní technik (dle sdělení Ministerstva práce a obchodu ze dne 9. 1. 2020 v řízení 4 Ad 19/2018 pod ev.č. 02 06 01/1) s popisem činnosti : *řešení a ověřování závad letadel ve vojenském provozu, vybavení zbraněmi a katapultovacím zařízením na zemi i za letu*, s poznámkou, že *platí jen pro pracovníky n.p. AERO Vodochody, kteří pracují na vojenských letištích v ČSSR a v zahraničí*.
23. Pro veškeré výnosy resortních seznamů pro účely důchodového zabezpečení platí, že zařazení zaměstnání do resortního seznamu preferovaných zaměstnání má účinky od počátku prokázaného výkonu daného zaměstnání. Samotné zařazení zaměstnání žalobce zaměstnavatelem (resp. příslušným pracovníkem zaměstnavatele) do preferované kategorie neprokazuje, že žalobce splnil podmínky pro preferovanou pracovní kategorii. Že tomu tak v praxi žalované je, je věc druhá. Mezi účastníky nesporné zařazení zaměstnání žalobce jako servisní technik v letectví (dále jen servisní letecký technik) není bez dalšího důkazem o výkonu zaměstnání žalobce v I. pracovní kategorii. Ostatně ve správním řízení vznikl spor o naplnění podmínky výkonu práce na vojenském letišti v ČR. Soud zamítl žalobou navržený výsledek zaměstnance MPO ohledně resortního zařazení povolání žalobce. Navržený svědek by uvedl pouze to, co sdělil soudu v předchozím řízení, že zaměstnání servisní technik v letectví bylo zařazeno do I. pracovní kategorie.
24. Sdělení AERO v tomto soudním řízení, tvrzením žalobce a jím předloženými důkazy (fotografie, posudky, čestná prohlášení) má soud za prokázané, že žalobce se podílel na zprovoznění vojenských letadel, neboť jiná letadla tehdy jeho zaměstnavatel (n. p. AERO Vodochody) nevyráběl. Žalobcem vykonávané zaměstnání od 1978 do 1992 odpovídalo popisu preferované pracovní kategorie servisní technik v letectví. Zároveň byl žalobce zaměstnancem AERO, tudíž splnil další výchozí podmínku preferovaného povolání servisní technik. Výnos však dále obsahuje podmínku výkonu práce na vojenských letištích v ČSSR a v zahraničí. Po dobu zahraničních cest není mezi účastníky sporu, že pracovní činnost byla vykonávána na vojenských letištích. Žalovaná v souladu s ELDZ žalobce posoudila dobu jeho zahraničních cest jako dobu výkonu v I. pracovní kategorii. V žalobě uvedený přehled zahraničních cest není v relevantním sporu s dobou, kterou žalovaná uznala pro výkon v I. pracovní kategorii. Žalobce však také namítá, že k uznání nemělo dojít jen po dobu jeho zahraniční cesty, ale i po zbylou dobu, neboť zahraniční cestě předcházela příprava na zahraniční cestu, kdy musel připravit veškeré díly letadla na jeho převoz do zahraničí. Řádná příprava byla základem zahraniční cesty vzhledem k tehdejší úrovni přepravy a komunikace.
25. Soud nijak nespornuje odpovědnost a náročnost práce žalobce, ale účelem institutu preferovaného povolání bylo poskytnutí důchodové výhody dřívější možnosti odchodu do starobního důchodu, resp. zrychlené možnosti vyššího důchodu při pokračování v pracovní činnosti i po dosažení potřebného důchodového věku, těm, kteří pracovali ve zdraví ohrožujícím pracovním prostředí, tudíž byl obecně dán předpoklad nutnosti dřívějšího odchodu do důchodu ze zdravotních důvodů. Škodlivost pracovního prostředí povolání servisního leteckého technika normotvůrce spatřuje ve výkonu práce na vojenských letištích, ve vojenském provozu, nikoli v přípravě na takovou práci, jakkoli příprava na zahraniční

cestu byla nutným předpokladem ke splnění úkolu zahraniční cesty. Pokud po dobu takové přípravy se žalobce nezdržoval ve zdraví ohrožujícím pracovním prostředí, nebyl naplněn účel preferovaného povolání, zmírnění následků ohrožení zdraví ve smyslu možnosti dřívějšího odchodu do starobního důchodu. Na druhou stranu lze přisvědčit žalobci, že za dobu výkonu preferovaného zaměstnání nelze považovat výlučně dny v zahraničí nebo na jiném vojenském letišti, nýbrž i ostatní dny v rozhodném měsíci, ve kterém převažoval výkon práce v souladu s podmínkami výnosu o resortních seznamech. Ostatně sama žalovaná ve vyjádření k žalobě poukázala na princip časové převahy v kalendářním měsíci, avšak ve správním řízení takto nepostupovala, viz. některé započtené doby neodpovídající možnostem započtení celých měsíců (pro výpočet nejjednodušší rok 1989 – 84 dnů). Pokud by byla žalobci započtena doba kratší než polovina měsíce, potom mu daný měsíc neměl být započten vůbec z důvodu nesplnění časové převahy práce v zdravotně rizikovém prostředí. Je zjevné, že zaměstnavatel v evidenčních listech žalobce uvedl pouze skutečnou dobu zahraniční cesty a žalovaná dané údaje bez dalšího převzala. Primárním zdrojem informací pro posouzení výše vyměřovacích základů nebo započitatelné doby pojištění je evidenční list důchodového zabezpečení (§ 38 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení), avšak v případě pochybností je povinností žalované v souladu s § 13 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. a zásadou materiální pravdy zjistit stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a provést žadatelem navržené relevantní důkazy.

26. Pokud žalobce vycestoval např. 10. dne určitého měsíce a vrátil se 20. dne jiného měsíce, v souladu s principem časové převahy mu měla být započtena celá doba obou měsíců, nikoli jen 2 x 20 dnů. Vadný postup žalované spočívající v neodstranění pochybností o zahrnutí celých převažujících měsíců preferované pracovní skupiny však neměl vliv na zákonnost rozhodnutí. Pokud by soud vyšel z maximy, že za každý rok zahraničních cest, která netrvala po celý rok (1978-79, 1983-92; období 1990-1992 bylo započteno za celý rok) se žalovaná dopustila vady výpočtu odpovídající v odepření započtení dalších dnů v měsíci, ve kterém žalobce vykonával převážně preferované povolání (překročení nejméně poloviny dnů v měsíci, tedy tomu odpovídající maxima nezapočtení dalších 14-15 dnů v měsíci), jednalo by se o vadu odepření maximálně 1 měsíce doby I. pracovní kategorie započitatelné doby za rok (1/2 měsíce na začátku zahraniční cesty a 1/2 na konci zahraniční cesty, jednalo se o dlouhodobé zahraniční cesty realizované v jednom celku). Tudíž mohla být žalobci nezákonně odeprána maximálně doba 12 měsíců dovolené v rámci započtení doby I. pracovní kategorie za období 1978-79, 1983-92. Napadeným rozhodnutím byla žalobci uznána preferovaná doba 10 let a 3 měsíců, tudíž další případné započtení 12 měsíců by nemělo vliv na postavení žalobce (11 let a 3 měsíce > 15 let dle § 174 odst. 1 písm. d) zákona o sociálním zabezpečení).
27. Podle § 14 odst. 5 zákona o sociálním zabezpečení se jako doba zaměstnání I. pracovní kategorie sice započítává doba výkonu práce, ale také doby uvedené v § 5 odst. 1 písm. b) nařízení vlády č. 117/1988 Sb., dle kterého se jako doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie započítávají, jestliže jsou obklopeny touto dobou, též doba dovolené na zotavenou. Z evidenčních listů není zřejmé, zda takto zaměstnavatel postupoval. Pokud by takto nepostupoval, potom by za období 1978-79, 1983-92 žalobci bylo nutné započítat další měsíc za každý nikoli zcela započtený rok, tedy celkem 12 měsíců. Avšak ani v případě tohoto dalšího zápočtu by žalobce nedosáhl 15 let v I. pracovní kategorii (12 let a 3 měsíce). Na výsledku nedostatečného součtu doby výkonu preferovaného povolání by nic nezměnila ani opožděná žalobní námitka uplatněná při soudním jednání o nezapočtení vyloučené doby v roce 1987 - pracovní neschopnost daná pracovním úrazem žalobce. Vzhledem k součtu

dob by srovnávací rovnice byla : 12 let a 3 měsíce + 104 dnů > 15 let. Tudíž i případné započtení dané pracovní neschopnosti (12 let a 6 měsíců a 14 dnů) by nemělo vliv na rozhodnutí. Dorovnáním na celý měsíc je vypořádána také námitka žalobce o tom, že evidenci nebyly zohledněny dny pracovního volna. Zohledněny zjevně byly, jinak by evidenční listy neobsahovaly údaje o započtení některých celých roků, ale pouze v rámci doby zahraniční cesty, nikoli v části případně zbylého kalendářního měsíce.

28. Doba pobytu v zahraničí byla mezi účastníky v součtu v zásadě nesporná, proto nebyl důvod provést výslech navržených svědků, přitom výslech svědka nemá směřovat k doplnění tvrzení, nýbrž k prokázání tvrzení účastníka. Soud nenalezl sporná skutková tvrzení, která by měli navržení svědci prokázat. Tvrzení žalobce při soudních jednáních soud považuje za zcela věrohodné a precizní, přikládá tak jeho skutkovým tvrzením zásadní váhu. Rozdíl v žalobě uvedené doby pobytu žalobce v zahraničí oproti žalovanou uznanou dobou by neměl vliv na právní postavení žalobce, neboť by i nadále nedosáhl požadovaných 15 let v I. pracovní kategorii.
29. Zásadní otázkou v dané věci je, zda výkon práce žalobce v ČR na úseku OTS splňoval podmínky vojenského provozu letadel na zemi i za letu na vojenských letištích. Vymezení pracovní činnosti servisního technika v resortním seznamu se neomezuje pouze na let, ale i na „zem“, tudíž není podmínkou účast pojištěnce na letu letadla, tedy aby byl členem letecké posádky. Oproti také preferovanému zaměstnání letecký mechanik byla u servisního technika oslabena vazba na zdraví rizikové prostředí při letu letadla (ostatně 30 hodin letu za rok odpovídá méně než 3 hodinám měsíčně) a bylo reflektováno, že samotná účast při startu a přistávání letadel je zátěž pro zdraví pojištěnce. Muselo se však jednat o vojenský provoz letadel, tedy o bojová letadla a o zaměstnance AERO Vodochody, které však jiná, než bojová letadla nevyrábělo. Dále byla stanovena podmínka výkonu práce na vojenském letišti. Žalovaná v souladu s evidenčními listy dobu zahraničních cest uznala jako dobu výkonu práce na vojenském letišti. Doba pracovní činnosti žalobce v ČR však za výkon práce v I. kategorii neuznala, neboť dle sdělení zaměstnavatele žalobce letiště Vodochody, které bylo součástí továrny AERO, nebylo vojenským letištěm, ale továrním. K výzvě soudu AERO uvedlo, že letiště bylo integrální součástí AERO, nebylo řízeno nebo vlastněno armádou. Na letišti působili jen jednotliví vojáci za účelem kontroly a převzetí letounů, letecká výroba byla v rozhodné době převážně zaměřena na vojenskou výrobu.
30. Jelikož se v AERO vyráběla pouze bojová, tedy vojenská letadla, byl servisní technik ve styku jen s vojenskými letadly, kdy relevantní však byla činnost pouze na letišti, tedy v souvislosti s provozem letadla, kdy docházelo k vytváření zdraví ohrožujících podmínek na pracovišti. Letiště AERO nebylo užíváno nebo řízeno armádou, tehdy ČSLA, nýbrž výlučně zaměstnavatelem žalobce, nelze je tak považovat za vojenské letiště, pokud za opak vojenského letiště považujeme civilní letiště. Na druhou stranu bylo letiště AERO využíváno pouze za účelem provozování bojových, tedy vojenských letadel (L-29, L-39), není tak vyloučen výklad, že letiště AERO bylo ve smyslu pracovní kategorie dle resortních seznamů považováno za vojenské letiště, neboť letiště bylo využíváno pouze k provozu vojenských letadel. Soud však propojil resortní „vojenské“ podmínky servisního technika - *letadel ve vojenském provozu a pracují na vojenských letištích* a dospěl k závěru, že tyto podmínky tvoří jeden celek, tedy že podmínkou pro započtení doby pracovní činnosti servisního technika bylo, že svou činnost vykonával při nebo po předání letadel armádě na vojenském letišti armády, tedy v ČR letiště ve správě ČSLA. Danému odpovídá i tvrzení žalobce, že zaměstnanci OTS neměli přístup na letiště AERO, na letiště měli přístup jen lidé

s oprávněním. Tudíž i kdyby soud dospěl k výkladu o vojenské povaze letiště ve prospěch žalobce, samotný žalobce při soudním jednání popřel, že by na letiště AERO měl přístup a zde vykonával činnost při provozu letadel. Žalobce sice uváděl také úkony pracovní činnosti, které spočívaly v přímé účasti na startu a přistání letadla, ale tyto úkony zjevně popisoval ve vztahu k zahraničním cestám, kde působil na letištích. Zároveň žalobce uvedl, že domácí prodeje letadel ČSLA byly v desítkách kusech, oproti zahraničním prodejům v počtech tisíců letadel, tudíž jeho účast při předání letadla na letišti v AERO by byla nepatrná. Závěr soudu není v rozporu s čestným prohlášením šéfpilota AERO, ani žalobce, že v případě letadel předaných ČSLA nebylo přípustné, aby byl členem posádky letadla civilista, tedy zaměstnanec AERO. Dané tvrzení měl soud za prokázané, pro nevyhověl žádosti žalobce ze dne 18. 10. 2024 na doplnění dokazování ohledně poměrů ve vztahu k ČSLA.

31. Na tomto závěru nemůže nic změnit rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 42 Ad 19/2012 – 61, kterým soud vyhověl obdobné žalobě kolegy žalobce. Krajský soud v Praze měl výsledkem svědků (pracovnice účtárny AERO, pracovník OTS), evidenčními listy důchodového zabezpečení a mzdovými listy žalobce za prokázaný nepřetržitý výkon žalobce v dané věci na pozici servisního technika v I. pracovní kategorii. Krajský soud v odůvodnění rozsudku neprovedl subsumpci skutkového stavu na relevantní právní úpravu, zda byly splněny podmínky preferovaného zaměstnání dle výnosu č. 1/1987. Z obsahu odůvodnění rozsudku plyne, že svědkyně uvedla, že letiště AERO bylo považováno za vojenské. Pokud soud hodlal na základě svědecké výpovědi svědkyně mít za prokázané, že letiště bylo vojenským letištěm ve smyslu výnosu č. 1/1987, postupoval shodně jako v případě úplné vázanosti evidenčním listem důchodového zabezpečení, neboť o skutkovém stavu – naplnění podmínky preferovaného zaměstnání rozhodovala tatáž osoba – pracovnice účtárny či personálního oddělení. S tím se zdejší soud neztotožňuje. ELDZ soud považuje za rozhodný důkaz o pracovní době pojištěnce, nikoli o tom, zda zaměstnání žadatele naplňuje podmínky preferovaného zaměstnání, zde zda letiště AERO bylo vojenským letištěm. Nelze odhlédnout od toho, že zařazení určitého povolání do preferované pracovní skupiny mělo účinky ke dni výkonu daného povolání bez ohledu na okamžik zařazení do resortního seznamu. V případě nového zařazení povolání žadatele do resortního seznamu tak byly vyhotoveny „dodatečně“ nové ELDZ, kam byly zpětně doplněny doby výkonu předcházející práce preferovaného povolání. Akcentace žalované na povinnost zaměstnavatele vést evidenci výkonu práce v preferované pracovní kategorii pomíjí skutečnost neustálého rozšiřování preferovaných pracovních kategorií o nová zaměstnání se zpětnou účinností za podmínek výkonu práce, které se dříve nemusely zaměstnavatelem evidenci sledovat. Proto soud považuje argument žalované uvedený při soudním jednání ze dne 29. 1. 2024 o vázanosti ELDZ z důvodu podpisu žalobce na evidenčním listu za mimoběžný. Žalobce podepsal evidenční list nejdříve na přelomu 1987/88, jeho stvrzení údajů za předchozích 10 let podpisem evidenčního listu nemá natolik vypovídací význam, aby nebylo možné tyto údaje dokazováním popřít.
32. K návrhu žalobce soud vyzval žalovanou, aby předložila rozhodnutí o starobním důchodu kolegů žalobce. Z rozhodnutí žalované o starobním důchodu kolegů žalobce, kteří dle sdělení AERO pracovali na shodné pozici jako žalobce, je patrné, že žalovaná u kolegů žalobce uznala výkon pracovní činnosti v I. pracovní kategorii po celé kalendářní roky na základě přílohy k žádosti o důchod potvrzené AERO v roce 2011 o celoročním výkazu výkonu preferovaného zaměstnání, přestože součástí správních spisů kolegů žalobce byly původní evidenční listy s uvedením odlišné doby výkonu práce v I. pracovní kategorii. Ve dvou případech žalovaná učinila na základě výše uvedeného rozsudku Krajského soudu

v Praze, resp. z toho v jednom případě u krajského soudu vyslychaná svědkyně sama opravila evidenční list ve prospěch celoročně vykázané doby I. pracovní kategorie.

33. Žalobce namítá porušení zásady rovnosti a legitimního očekávání z důvodu odlišného postupu žalované v identických případech jeho kolegů z OTS. Předpokladem pro aplikaci těchto vzájemně se překrývajících obecných zásad práva je, že je požadován shodný zákonný postup správního orgánu nebo soudu. Pokud rozhodující orgán rozhodl v jiném, ale jinak shodném případě v rozporu se zákonem, nelze se účinně domáhat téhož nezákonného postupu. Právní řád neobsahuje nárok na nezákonné rozhodnutí. Vzhledem k výše uvedenému závěru o podmíněnosti zaměstnání servisního technika (02 06 01/1) na činnosti výlučně spojené s vojenským letištěm, za které není považováno letiště AERO, zejména pokud shodně jako žalobce jeho kolegové z OTS neměli oprávnění na vstup na letiště AERO, postupovala žalovaná v případech kolegů žalobce v rozporu se zákonem, neboť se nezabývala rozporem mezi původními evidenčními listy a novým potvrzením o době výkonu zaměstnání v I. pracovní kategorii. Zda zjevně nesprávné započtení doby preferovaného zaměstnání mělo vliv na výši starobního důchodu jednotlivých kolegů žalobce, tedy i na zákonnost rozhodnutí žalované, je věcí dalšího posouzení. V každém případě se žalobce nemůže domáhat shodného nezákonného postupu žalované, která bez ohledu na rozpor podkladů nezjistila skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti a bez dalšího uznat preferovanou dobu za všechny kalendářní roky bez ohledu na zahraniční cesty. Jakkoli lze chápat postoj žalobce, který se domáhá shodného přístupu žalované, neboť kdyby v roce 2011 požádal AERO o totéž potvrzení, byla by mu doba výkonu preferovaného povolání žalovanou uznána v plném rozsahu 15 let, nelze jeho námitce přiznat právní ochranu.
34. Žalobce dále namítl, že žalovaná měla započíst dobu studia na odborném učilišti. Při jednání dne 18. 12. 2024 žalobce uvedl, že požaduje započíst pouze dobu 2leté nadstavby v letech 1972 -74, ze žaloby však lze dovodit požadavek na započtení delší doby než jen 2 let nadstavby, jestliže žalobou požaduje započtení doby 17 let a 151 dnů.
35. Podle § 3 odst. 1 nařízení vlády č. 117/1988 Sb., se *doba studia žáka středního odborného učiliště připravovaného pro zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie (...) započítává jako doba zaměstnání této pracovní kategorie, jestliže se praktické vyučování provádí pravidelně na pracovištích nebo v provozech, kde se vykonávají zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie. Jde-li o zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, započítává se takto doba studia od počátku školního roku, v němž se žák podle učebního plánu pravidelně připravuje na budoucí povolání na pracovištích v podzemí.*
36. Oproti žalované má soud za to, že není důvodu omezit započtení doby studia jen na žáky učiliště, jestliže je zřejmý záměr normotvůrce poskytnout shodnou ochranu nejen pracujícím, ale i těm, kteří se za obdobných pracovních podmínek připravují studiem na výkon preferovaného povolání. Soud nenalézá objektivní důvody pro odlišný přístup pro absolventy učiliště a střední školy shodně připravované pro zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie, zejména pokud se jedná o shodnou školu u téhož zaměstnavatele. Zjevně normotvůrce nepředpokládal, že předpokladem pro výkon preferovaných povolání bude třeba dosáhnout vyššího vzdělání než jen získáním výučního listu (dle žalobce však jeho kolegové neabsolvovali nadstavbu s maturitou). K tvrzení žalované soud poukazuje na skutečnost, že žalobce absolvoval 3leté studium na učilišti a poté 2letou nadstavbu na totéž učilišti, jakkoli pod označením střední školy pro pracující při odborném učilišti n.p. AERO Vodochody. Žalovaná tak v rozporu s § 3 odst. 1 nařízení vlády č. 117/1988 Sb. bez dalšího

odmítla přihlédnout k době studia žalobce. Nezákonný postup žalované však neměl vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

37. Předpokladem započtení doby studia je, že se *praktické vyučování provádí pravidelně na pracovištích nebo v provozech, kde se vykonávají zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie*. Žalobce vykonával 2 preferovaná povolání, a to letecký mechanik a servisní technik. Je tak otázkou, k jakému povolání se má posuzovat pracoviště výkonu zaměstnání, jestliže u leteckého mechanika je podmínka započtení určitá doba letu a žalobce sám uvedl, že jako učeň letěl v letadle jen jednou, a naopak u servisního technika soud nepovažuje letiště AERO za vojenské. Dále je přítomna „kolize“ studia a výkonu práce u studia při zaměstnání v letech 1972-74. Soud má za to, že pokud vládní nařízení jako předpoklad započtení uvádí pouze pravidelnou přítomnost na pracovišti, nelze na studenty aplikovat kvantitativní limity pracovní kategorie, tudíž pokud by studium bylo vztahováno k leteckému mechanikovi, není rozhodné, zda student splnil podmínku 30 letových hodin. Časová podmínka je u studia stanovena oproti výkonu zaměstnání kvantitativně jinak, a to jako pravidelná přítomnost na pracovišti (srovnej § 14 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení a tam uvedený požadavek převážného výkonu v měsíci).
38. Zařazení leteckého mechanika (03 3-01) do preferovaného povolání je podmíněno přítomností *na palubě letadel*, z čehož soud dovozuje, že zdravotně rizikovým pracovištěm nebo provozovnou leteckého mechanika je paluba letadla, nikoli letiště jako takové. Letiště jako takové není u daného povolání považováno bez dalšího za zdravotně rizikové. Žalobce uvedl, že byl na praxi v AERO tři měsíce, letadlem letěl jen jednou, proto dle soudu mu měl být započten 1 měsíc studia ve 3. ročníku na učilišti, ve kterém letěl letadlem. Podmínka pravidelnosti byla za daný měsíc splněna již jedním letem, jestliže podmínce 30 letových hodin v roce odpovídá přes 2 letové hodiny v měsíci. Žalobce neuvedl, zda během studia nadstavby při zaměstnání měl praktická vyučování. Zřejmě ano, ale nelze pominout, že již v této době pracoval na úseku zalétávání. Souběh přítomnosti pojištěnce na tomtéž zdravotně rizikovém pracovišti nelze vykládat duplicitně v souběhu, nýbrž konzumačně, tedy že vyšší režim, zde výkon samotného preferovaného povolání, konzumuje režim studia. Započtení 1 měsíce doby studia do doby výkonu I. pracovní kategorie by ani s přihlédnutím k dalšímu výše uvedenému zohlednění v souvislosti s prací v zahraničí nemělo vliv na právní postavení žalobce (12 let a 6 měsíců a 14 dnů + 1 měsíc > 15 let).
39. Soud zamítl návrh žalobce na provedení výslechu svědků, neboť považoval za dostatečné provedení dokazováním jejich čestných prohlášení, se zřetelem k obsahu tvrzení žalobce, kdy svědek má prokazovat pouze tvrzení účastníka, nikoli jej nahrazovat. Soud se neztotožnil s důvodem odepření jejich výslechu žalovanou, tedy že svědci nemohou prokázat dobu výkonu práce žalobce vzhledem k odstupu času. Soud měl za prokázané tvrzením žalobce i čestným prohlášením svědka šéfpilota AERO, že v případě letadel předaných ČSLA nebylo přípustné, aby byl členem posádky letadla civilista, tedy zaměstnanec AERO. Rozsah výkonu práce v zahraničí má soud prokázané tvrzením žalobce, které v zásadě odpovídá rozsahu doby výkonu práce I. kategorie v evidenčních listech žalobce a kterou žalovaná takto i započítala. Důkazy prokazující kvalitu práce žalobce jsou bez právní relevance na posouzení starobního důchodu, neboť princip zásluhovosti je striktně dán pouze dobou výkonu zaměstnání, nikoli kvalitou práce pojištěnce. Žalobce nekonkretizoval spornou skutkovou okolnost, kterou by měla svědkyně z personálního oddělení prokázat. Pokud by tím mělo být tehdejší vnímání povahy letiště, soud má za to, že dané hodnocení není v kompetenci svědkyně, neboť nejde o otázku vnitřního pocitu

jakkoli pracovně dotčených osob, přičemž takové dobové vnímání vyplývá z evidenčních listů, které z části vyplnila navržená svědkyně. Pokud měla být svědkyně vyslechnuta k pravidlům vedení evidence, tak k tomu se soud již vyjádřil výše ve smyslu pochybnosti o správnosti takové evidence, z čehož dovedl i závěry o započtení další doby výkonu preferovaného povolání, aniž by však i další započtení vedlo k nezákonnosti napadeného rozhodnutí žalované.

40. Soud má za to, že žalovaná se dopustila mnoha nezákonností, ale tyto nakonec nevedly k nezákonnosti rozhodnutí jako takového, aby vady řízení i rozhodnutí vedly ke zrušení napadeného rozhodnutí. Žalovaná se sice snažila odstranit pochybnosti o správnosti evidence pracovní činnosti žalobce, ale své úkony omezila pouze opakované výzvy na zaměstnavatele žalobce, kdy zejména ohledně povahy letiště měla žalovaná prostor pro vlastní úvahy, a nikoli pouze bez dalšího převzít závěr zaměstnavatele o povaze letiště. Žalovaná se nijak nevypořádala se zjevným rozporem evidence pobytu v zahraničí za celé měsíce. Pouze bez dalšího převzala stav v evidenčních listech, přestože žalobce již ve správním řízení sporoval evidovanou dobu výkonu preferovaného povolání. Důvody odepření započtení doby studia byly v rozporu se zákonem, shodně jako důvody odepření výsledku svědků. Jak výše uvedeno, přesto nakonec nebylo rozhodnutí nesprávné, a tedy ani nezákonné, vady řízení neměly vliv na právní postavení žalobce i na správnost rozhodnutí.
41. Vzhledem k výše uvedenému soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.
42. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. Žalobce ve věci úspěch neměl a žalované náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 23. 12. 2024

Mgr. Kamil Tojner, v. r.
soudce